

PRÁVNICKÁ
FAKULTA

Posudek oponenta DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno doktoranda: **JUDr. Marian HORVÁTH**

Název práce: **Rozpočtové zásady z hlediska českého a evropského práva**

Školící pracoviště: **Katedra finančního práva a finanční vědy PrF UK v Praze**

Oponent: doc. JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D.

Pracoviště: Katedra finančního práva a národního hospodářství, PrF MU

Struktura posudku:

I.

Výsledky práce (včetně hodnocení, zda přináší nové poznatky nebo originální řešení) Oponovaná disertační práce JUDr. Marina Horvátha zpracovává problematiku z oblasti právní regulace fiskálního zřízení, a to zemí V4. Konkrétním předmětem zájmu jsou rozpočtové zásady, na kterých je postaveno fungování veřejných financí. Z hlediska právní geografie je třeba doktorandův záměr věnovat se finančněprávní problematice České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska hodnotit pozitivně, neboť tyto státy a jejich právní řády mají mnoho společných hmatatelných styčných bodů, které je prospěšné sledovat, protože evoluce mnohých právních institutů je svojí genezí spojena s rakousko-uherským právním prostorem a jeho vývojovými osudy v jednotlivých etapách vývoje následnických států monarchie až po současnost. Je zajímavé sledovat především současné trendy ovlivněné fungováním států v unijním prostoru, ale i politickými postoji k podobě státu či velikosti státu podle představ vládnoucích garnitur.

Nastíněný cíl práce na str. 10 je poněkud rozpačitý: popsat a porovnat rozpočtové zásady ve vybraných státech a EU, potvrdit nebo vyvrátit jejich rozdílnost v teoretickém vymezení, jejich praktické uplatnění včetně označuje za cíl, ve své podstatě cílem není, deskripce a komparace jsou možné metody směřující k dosažení cílem, kterým by měla být potvrzena či vyvrácena stanovená hypotéza. Ovšem to, co dedukuji jako hypotézu, poněvadž doktorand mluví na tomto místě o „rozhodnutí“, není v interakci s uvedeným kvazicílem. Kdyby autor ponechal stranou podle mého názoru zbytečně ekvilibristiky mající za cíl pouze vzbudit zdání vyššího stupně vědeckosti díla, udělal by pro své dílo jediné dobře. Takto se zabředl do problému metodiky a metodologie díla, které zjevně nerozumí, ačkoliv standardy akademického psaní by měly být absolventovi doktorského studia vlastní. Popis nemůže být cílem práce a nemůže být cílem ani analýza a komparace bez dalšího. Je otázka, zda se jedná o vadu formální či natolik meritorní, pro kterou je třeba doktorandův spisek zatratit a nezajímat se o její možný další přínos pro obor finančního práva.

Přínos je především třeba hledat v doktorandově snaze vymezit tzv. rozpočtové zásady, to znamená najít obecné principy fungování veřejných rozpočtů, jak se formují ve středoevropském prostoru V4 a obecně v Evropské unii.

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz

Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224

V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

II.

Aktuálnost zpracovaného tématu

Tématika právní regulace veřejných rozpočtů je chronicky aktuální. Zvolená problematika rozpočtových zásad není toho výjimkou.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Práce je rozdělena do tří částí, které se dále vnitřně člení. Část první je věnována obecně teoretickým východiskům a zároveň má obsahovat cíle a metody zpracování práce (kap.1). V rámci všeobecných východisek se doktorand věnuje také systému finančního práva a postavení rozpočtového práva v něm, základním pojmům, obecným právním principům z hlediska právní teorie a rozpočtovým zásadám z pohledu právní teorie. Druhá část je zaměřena na rozpočtovou problematiku Evropské unie. Za meritorní je třeba považovat rozsáhlou třetí část nazvanou Rozpočtové zásady některých států a specifika zásad v zemích visegrádské skupiny. Kapitoly této části mají více méně shodnou strukturu, v rámci které je představena rozpočtová problematika v České republice, na Slovensku, v Maďarsku a Polsku. Poslední kapitola má být komparací. Po části třetí následuje závěr a obligatorní součásti daného stupně kvalifikační práce.

Část první je z hlediska teorie finančního práva nepřilíš zdařilá. Pokus o vymezení finančního práva s jeho systematiky ztroskotává na povrchní práci s literaturou, kdy se autor omezuje pouze na náhodně vybrané učebnicové zdroje. Již v prvním odstavci na str. 14 nepoužívá originální zdroje a omezuje na zprostředkování tvrzení z Babčáka, aniž by využil poměrně dostupnou literaturu francouzskou a anglosaskou a na jejich základě představil na příklad pojetí fiskálního práva ve francouzské škole. Zároveň doktorand stírá rozdíl v pojetí finančního práva jako odvětví práva či právního řádu, didaktické disciplíny a vědního oboru. Naprosto ignoruje pojetí obecně teoretické části finančního práva v didaktickém smyslu a obecně část finančního práva jako právní odvětví. Systém finančního práva také zaměňuje za systém učební pomůcky- viz např. na str. 19. Z citací mám zároveň pochybnosti o tom, na kolik se doktorand skutečně seznámil s některými zdroji – Mastalski, Várnai aj. Prvá část je tak vesměs tvořena kompilací vytržených citací z učebnic a občas z příspěvků prezentovaných na vědeckých konferencích. Ještě si dovoluji podotknout, že pojetí a systém finančního práva v případě státu s více jak čtyřiceti odbornými pracovišti zabývajícími se vědou finančního práva prezentovat na základě jedné učebnice Mastalského při existenci několika desítek dalších učebnic a stovek monografií je skutečně slabé. Je záhadné, co z polského pojetí rozpočtového práva doktorand objevil v díle P.M. Gaudemeta, citovaného v pozn. 24 na str. 23, když se jedná polský překlad francouzské učebnice.

V obecném pojednání se doktorandovi nepodařilo sjednotit si terminologii. Pokud název práce zní tak, jak zní, pak měl vycházet z terminologie české vědy finančního práva, byť přeložené do slovenštiny. Na místo toho plně využívá terminologii používanou ve slovenských předpisech, resp. učebnicích. Viz např. rozpočet veřejné správy contra státní rozpočet apod. Rozpočtovou soustavu ČR prezentovanou na str. 26/27 nevím odkud převzal, zdroj v pozn. 31

PRÁVNICKÁ FAKULTA

není relevantní. Vůbec je zarážející poměrně slabý český literární základ pro obecná pojednání o rozpočtovém právu v doktrinárním i didaktickém smyslu. Chybí mi i třeba národohospodářské prameny od Engliše, Loevenštajna, ale i celé řady dalších autorů české a československé ekonomie a práva.

Část druhá zaměřená na rozpočtové otázky související s existencí Evropské unie představuje zejména exkurz do evoluce unijního fiskalizmu a současně je deskripcí unijního rozpočtu. Hodnotná je subkapitola 3.1, a to zejména pro svoji přehlednost. Vytržená z kontextu je tendenční kapitola 3.3. a v práci pouze naznačuje nutnost řešení určitých nestandardních problémů, ale doktorandovi se nepodařilo danou otázku zobecnit. Namísto toho zůstává zde jakási podivná nechutná politická pachůť s konstatováním, že Sulikovy webové stránky jsou opravdu odpovídajícím zdrojem pro disertační práci. Část druhá nesplnila plně očekávání a jen z části se stala skutečným východiskem pro další pojednání. Škoda, že doktorand nevyužil hodnotnější evropské zdroje zabývající se novými trendy v evropském (nejen unijním) rozpočtovém právu a nepředstavil takové principy, které vyplývají z dlouhodobého a účelového rozpočtování. Náznaky jsou zřejmé již v letitém díle Gaudemeta, ale nověji pak u Bouviera a jiných.

Rozsáhlá třetí část je ve své podstatě deskripcí rozpočtových pravidel v zemích Visegrádu. Při pojednání o evoluci československého a českého rozpočtového práva a státního rozpočtu doktorand nepoužívá originální zdroje, ale vytěžuje práci Kupky z CEVRA. Daleko hodnotnější by bylo citovat dobové prameny, a to včetně tehdejší právní úpravy a prezentovat vlastní hodnocení a závěry. S ohledem na to, co je na str. 72 prezentováno, že je zde řada nepřesností už v názvu samotného československého státu a i poslední ČSFR je autorem psána v rozporu s tehdejším označením, byť i toto je gramaticky vadné. Chybí mi zde citování prof. Spáčila a jeho Teorie finančního práva ČSSR z roku 1970. Pojednání o jednotlivých státech V4 je celkem dobře využitelné. V případě Maďarska a Polska je zřetelný poněkud odlišný styl jazyka a zároveň nižší frekvence originálních citací. Je však možné konstatovat, že se jedná o nejhodnotnější pasáže, které ve své podstatě zachraňují reputaci práce. V případě Polska si ovšem neodpustím poznámku, že autor vychází ze zdrojů třetího řádu. Není zde zmíněna ani jedna práce prof. Ruškowského nebo prof. Chojné-Duch, kteří jsou předními experty polského rozpočtového práva. Citovaná vratislavská učebnice Mastalského je jednak již překonaná a jednak sám Mastalski je především expert na oblast daňového práva. Úroveň zdrojů zde zachraňují práce Kosikowského. Škoda je, že doktorand nevěnoval výraznější pozornost zákonu o veřejných financích. Získané poznatky mohly být inspirativní pro úvahy de lege ferenda pro českou i slovenskou vědu finančního práva i pro legislativní praxi.

IV.

Jazyková a grafická úroveň včetně dodržení citačních standardů

Po jazykové stránce je práce na odpovídající úrovni, vyskytují se drobné překlepy v únosné míře. Citace by mohly být četnější a držet se normy odpovídající současným trendům, v některých případech jsou citace nepřesné, chybí rok apod. U publikací kolektivů chybí přesné určení autora citované myšlenky, a to i v případech, kde je to ze zdroje zjištělné.

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz
Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224
V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

PRÁVNICKÁ
FAKULTA

VI.

Otázky k obhajobě

1. Vymezení pojmu „rozpočtové zásady“
2. Realizace střednědobého a dlouhodobého prognózování v rozpočtových pravidlech
3. Účast občanů samosprávných celků na formování výdajů územních rozpočtů

VII.

Předepsaná formulace závěrů:

1. Disertační práce

obsahuje původní výsledky nebo originální zpracování ucelené části problematiky zvolené problematiky, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu oboru finančního práva a finanční vědy.

neobsahuje původní výsledky nebo originální zpracování ucelené části problematiky zvolené problematiky, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu oboru finančního práva a finanční vědy.

2. Práci po zralém uvážení

doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací

doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Brně dne 3.1..2017

Podpis oponenta

Masarykova univerzita, Právnická fakulta

Veveří 70, 611 80 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 1211, E: info@law.muni.cz, www.law.muni.cz

Bankovní spojení: KB Brno-město, ČÚ: 85636621/0100, IČ: 00216224, DIČ: CZ00216224

V odpovědi prosím uvádějte naše číslo jednací.

